

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sambătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foiaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 3 Aprilie 1909.****Numărul 13.**

P A C E.

Viena, 30 Martie.

Pe când eră pe aci ca se vă trimit proxima corespondință de pe câmpul de războiu, iată pe palatul regal din Schönbrunn apare flamura păcii, carea după încordarea îndelungată a relațiunilor diplomatice dintre puterile europene, a ușurat în sfârșit atâtea inimi îngrijate de soartea acelor, cari erau destinați, să înfrunte focul tunurilor și gloanțele ucigătoare a vrășmașului.

Am fost de față la o scenă mișcătoare ce s'a petrecut în gara de sud a orașului când regimentul 84 de infanterie eră gata de plecare la Bosnia. O femeie cu 6—7 prunci cu mâinile încleștate în veșmintele bărbatului său, strigă din răsuputeri, ca ieșită din fire și nu voia nici decum să lase pe tatăl atâtor copii să se depărteze pe o cale de unde poate nu mai eră nici o reîntoarcere. Poliția a trebuit să întrevină ca să deie oastei pe bărbat și familia să o lase fără cap. Și câte cazuri de aceste se vor mai fi întâmplat!

La un războiu sufer greutăți multe cei ce stau în bătaia tunurilor, dar mai greu le trec zilele la aceia, cari au pe cineva în primejdie, și puțini sunt aceia, cari nu au pe nime. Iată pentruce a răsuflet par'că mai ușor toată Europa când s'a lăsat vestea, că Dumineca trecută în 28 c. și Anglia, care mai făcea greutăți prin ambasadorul său din Viena a spus un cuvânt de pace în palatul imperial din Schönbrunn recunoscând întru toate pașii întreprinși de baronul Aerenthal, cu privire la anexiunea Bosniei.

În aceea Duminecă dela 10 oare înainte de amiază până la 2 oare d. a. cât timp au decurs pertractările, plină a fost grădina și promenările din Schönbrunn de oameni dornici de a ști ce va aduce ceasul

decizător peste capul bieților ostași smulși din sânul familiilor. Mulți așteptau, ca Maiestatea Sa să apară pe balcon și să le spuie un cuvânt de mângâiere.

De cu seara s'a încins apoi vestea în tot orașul, că toate puterile sunt de acord cu noi; deci pacea e asigurată.

De aci se vede, că nu a fost vorbă de primejdia unui războiu cu Serbiei, ci de un războiu european. E de tot rău aplicată asemănarea cu David și Goliat, iscodită de niște români cu spirit inventios, la monarhia noastră și Serbia, cu care ar fi fost o adevărată dejosire a purtă un războiu. Nu pe Goliat aveă să-l deie monarhia noastră, ci rolul credinciosului David l-ar fi avut, în potruiva căruia Goliatul modern, francmasonismul și-a pornit toate machinațiunile sale infernale.

Corespondentul dumnivoastre e informat, că francmasonii și-au pus toate forțele lor în lucrare, că în criza aceasta să slăbească monarhia și tronul habsburgic credincios bisericii catolice. Și dacă împăratul Germaniei cu caracterul său hotărât și neclintit nu puneă mâna pe mănunchiul sabiei sale în momentul, când uneltirile diplomației intrigante au ajuns la culme, astăzi în trei părți ale împărăției s'ar vărsa sânge din brațele și piepturile acelor cari chemați sunt să brezde pământul și să lucre în pace pentru binele de obște.

Se poate, că unora le-ar fi plăcut mai bine să înregistreze sau cetească acasă în pace vești senzaționale de pe câmpul de bătăie, dar dorința lor a fost numai chestie de câștig de care cred, că nu au să se plângă bursele și gazetarii nici după aceste șase luni de crize.

Vienesul.

Fondul preoților deficienți și al preoteselor văduve. Dăm după circularul mitropolitului câteva date informative asupra fondului preoților deficienți, pe baza socoților anului trecut: Intre venite se remarcă sumele de 8800 taxe dela preoți 2288 cor. dela biserici 516 dela gremialisti, 26 mii cor. procente după întregirea congruaală pe 1908. La cheltuieli e penzia de peste 9 mii cor. solvită celor 26 deficienți între cari 1 protopop și 1 viceprot. și suma de preste 20 mii cor. trecută la fondul preoteselor văduve și orfanilor de preoți, din venitele anului 1907. Pe anul următor suma aceasta va fi mai mare cu 3300 cor. Mai însemnăm aci, că pe anul 1908 erau disponibili pentru preoții deficienți 15 mii cor. din cari s'au împărțit 9700 cor. capitalizându-se preste 5 mii cor. ceea ce e un semn evident, că proximalul sinod arhidiecezan va putea ridica penzia dela 4, 6, și 8 sute cor. la cel puțin 6, 9 și 12 sute cor. fiindcă și suma disponibilă în 1909 s'a ridicat la 17 mii cor. De altcun aveea acestui fond, care a început a lua un avânt, ales de când cu dotarea de 10% din subsidiul erarial, a crescut față de anul 1907 cu 16 mii cor. ajungând la cifra destul de respectabilă de 149 mii cor. Cu resentiment trebuie însă să adaugem că cu toate că an de an să scrie mult pentru dotarea mai mare a acestui fond și prin el a fondului văduvelor, preoțimea nu-și face datoria, suma taxelor neplătite de preoți e de preste 4 mii cor. și de biserici de preste 1 mie.

Fondul preoteselor văduve și al orfanilor de preoți arată și el în 1908 o creștere îmbucurătoare, grație de sigur. celor 10% din subsidiul erarial al preoților. Din intratele anului însemnăm cuota dela fondul deficienților de preste 20 mii cor. și 3725 cor. taxe de cununie dela clericii, cari nu iau în căsătorie fete de preoți, — iar dintre eșite suma de 30 mii cor. împărțită ca ajutoare văduvelor și orfanilor. Suma aceasta pentru anul 1909 încă a crescut cu 2000 c. întru cât în anul acesta o preoteasă văduvă primește 174 cor. un orfan 58 cor. iar un orfan fără mamă 87 cor. relative sume mici față cu lipsele actuale, dar mari în porție cu trecutul.

Spiritul lui Șaguna. Culmea răutății s'ar putea intitulă modul de purcedere, după care cei dela „Revista Teologică” din Sibiu tratează chestiile atinse de noi sub titlul acesta. Acești oameni, despre cari la început aveam alte păreri, s'au arătat de cei mai păcătoși în privința intoleranței con-

fesionale, oameni, din cari ca dintr-o vizuină suflă acel duh necurat, despre care cu atâta regret am vorbit noi. Ar trebui să ne scandalizăm cu totul de astfel de oameni, dacă nu ni-ar veni mai bine să-i compătîmim. Deodată trebuie să declarăm, că și noi, cari la început mai credeam în spiritul creștinesc al conducătorilor dela „Rev. Teol.“, amar ne-am înșelat și că nu pricepem, cum se vor afla și de aci înainte preoți de ai noștri, cari vor mai cochetă cu ei!

Ce să mai zicem despre „Spicuri și ocoșeli“ — „Tovărășiei“, care în nechibznuiala ei de multeori își bagă nasul, unde nu-i fierbe oala. Al ei redactor încă și-a permis niște glume pe tema dubului șagunean, iar când i-am reflectat — cu respect față de bieții cetitori, cari ușor pot fi seduși — și în numele cinstei ziaristice am cerut publicarea reflexiilor, ne răspunde, că de confesionalism nici vorbă, doar el, V. C. Osvadă, e unit! Aci putem răspunde, că și Iuda a fost apostol, și totuși, a vândut pe Domnul. Halal de așa uniți!

Dr. B.

Infamia celor dela „Țara noastră.“ Pentru că cetitorii noștri să-și facă o idee de spiritul josnic, ce stăpânește în redacția foii „Țara noastră“, reproducem întreg răspunsul ce-l dă „Unirii“ la notița din nr. trecut:

„Unirea“ din Blaj nu face numai colecție pentru nenorocirii din Mesina și reclamă Psaltirei Profetului și Împăratului David; „Unirea“ din Blaj și... scrie.

Și mă rog, cum scrie nepieptenată? Aci-i pelteaua:

„Somăm redacția dela „Țara noastră“ să publice acel circular, căci altcum vom fi nevoiți a constata că a cleveți contra Bisericii

și Arhierilor uniți e ocupația de predilecție a celor dela foia sibiană.

Cât pentru chipul necuviincios cum intitulează pe P. S. Episcop al Lugojului, acela încă aparține programului foii dela Sibiu.

Da, da! — dar noi mai avem și alte puncte în programul nostru; „Unirea“ însemne-și numai unul: curățirea drumurilor de javre!

Judecata asupra foii sibiene și-a făcut-o de sigur ori cine: strânși cu ușa și somați să publice circularul P. S. Episcop al Lugojului, pe care îl anunțau cu litere grase, dau din coadă ca peștii stropind cu tină în dreapta și în stânga.

Dar asta nu prinde dlor: ori publicați circularul, ori rămâneți cu pecetea de clevetitori infami!

REVISTE.

Budapesta. Trecând pericolul războiului vin la ordinea zilei iarăș diferențele dintre guvernul ungar și coroană cu privire la banca autonomă ungară. Deocamdată majoritatea a abzis de banca autonomă, voiește încă un cartel. Kossuth — să spune — va fi chemat la Monarhul și în cazul când s'ar putea face vre-un compromis atunci guvernul rămâne și pe mai departe, altcum vor veni alți oameni la guvern, iar majoritatea de azi va trebui să pășească în opoziție. Schimbarea aceasta poate aduce complicații neprevăzute, de cari toți se tem. Să dă însă cu siguritate, că oamenii dela putere vor fi destul de cumiști

ca să meargă și pe mai departe pe aceeaș brazdă a renunțării ca și până acum.

La chestiunea băncii ministrul Andrásy zice:

Chestiunea băncii trebuie să se rezolve până la sfârșitul lui Aprilie. Nesiguranța nu poate să dureze mai mult. Dacă și acum, chestiunea băncii ar rămâne o chestiune deschisă, guvernarea ar deveni imposibilă. Până la 26 Aprilie situația politică din parlament se va schimba cu totul și atunci se va afla și dânsul într-o poziție deosebită de aceea în care s'a aflat până acum. În sfârșit va trebui să sosească timpul, care să lămurească situația politică devenită insuportabilă. Intre împrejurările actuale nu se pot crea legi și nici nu se poate imagina astăzi o dezbateră liniștită a unor chestiuni de importanță pentru un viitor îndepărtat. Reforma electorală ar trebui să fie deja terminată; pentru că la sfârșitul lui Aprilie ne vom afla într-o situație, când nu vom mai avea nici timpul îndestulitor, nici liniștea recerută pentru dezbateră unui proiect atât de important. Eu cred, că se va forma o majoritate care va accepta soluția ce i-se va impune în chestia băncii și se va forma și o opoziție considerabilă, care după toate probabilitățile, nu va fi mulțumită cu

FOIȚĂ.

Cântec.

— Lenau —

Se stânse soarele departe 'n zare
Și ziua doarme tainic, ostenită.
În tremurări de freamăt liț se pleacă
Pe lacul liț o salcă 'mbătrânită.
Și eu departe sunt de cea iubită....
Își jese vraja 'n lacrimi toată firea
Duiosase șoapte-mi spune frunza deasă
Și trestia-și răsună tânguirea.
În jalea mea, duiosă depărtare
Își schinteezi sclipirea 'n blânde raze,
Ca steau care-și tremură argintul
Și 'n chipuri dulci pe frunze se așează.

Oct. L.

Doi vecini.

Povestire originală a „Unirii“ de I. Agărbicean.
(Continuare).

Dar fata măritată a început s'o ducă rău. Bărbatul o certă, că nu i-a adus nimic la casă, că Roșu l-a mințit, că i-a făgăduit marea cu sarea, și acum îl lasă să se lingă pe buze. S'au plămădit certe cu vorbe amare, din cari au răsărit bătăi să-i rupă oasele la fată. Și nevasta fugi la părinți, se ascundea la mă-sa.

Roșu însă dă de ea. O ucidea cu privirea, cu vorba și fata plecă cu inima moartă, cu sufletul rece dela casa părintească. Iar biata mă-sa rămâneă sloiu de gheață până porniă bărbatul undeva, apoi începea să se bocească nemângăiată.

După o ceartă aprinsă, vorbind de fată și de norocul ei, nevasta nu se mai putu răbdă.

„Ce folos avem noi de toată avuția, dacă nu ne putem așeză un copil cum se cade. Fata lui Teleguț e mai fericită ca a noastră. Arz'o para focului de avere!

— Ba să te ardă pe tine nebuno! N-ai fost tu crescută pentru avere. Pe tine te-a lăsat Dumnezeu să fi în rând cu Teleguț și cu alți sărântoci.

— Nu mi-ar părea rău. Crede-mă că nu mi-ar părea rău. Iată aceia au tignă în casă. Aceia-s liniștiți. Aceia-s cu gândul la Dumnezeu. Noi — doamne iartă-mă să nu zic vorbă rea — noi par'că suntem cu gândul mai mult la dracul. Iea spune-mi tu câte Dumineci ținem noi pe an? Câte paști am avut tignite decând suntem la olaltă, Câte...“

Femeia s'a fost pornit și ar fi torăit mult, dar palma lui Roșu îi astupă gura. Năframa-i zbură de pe cap, și stăpânul și-a încheștat bine degetele în părul muierei.

Și aceasta a fost cea dintâi bătaie. Roșu până acum nu se atinse de muiere. Se spărgea el cu gura cătră ea, dar de dat n-a dat.

A fost cea dintâi, dar strajnică bătaie. Nici pe-o slujnică. A trebuit să alerge vecinul Gavril Teleguț să-i despărță.

Mare rușine, frunțașul satului să-și bată așa muierea. Și au vorbit mult oamenii de pățania asta.

— „Oare ce au avut? zicea vecina.

— Nu știu. Dar cred, că tot pentru bani, spuneă Teleguț.

— Mare lucru! — să miră bătrâna.

— Ba nu-i mare de loc — zicea Gavril. Banu-i ochiul dracului. Pentru bani să întâmplă nu numai bătaie. Pentru bani se face și moarte de om.

— Doamne măi Gavril, oare cum se poate asta întrebă bătrâna sugându-și buzele.

— Tare ușor, tu muiere. Dacă banu-i ochiul dracului, atunci e tare ușor. Că dacă banul, adecă ochiul, e în șerpar la român, atunci unde are să fie necuratul? Vezi bine, că în român. Cu ghiarale încheștate în inima omului. Și apoi vei fi auzit și tu la biserică cetindu-se, că sătana dela început eră ucigaș de oameni. Eră la noi un diac bătrân, — tu nu l-ai apucat. Și diacul acela cetia în cazanii. Și ce cetia în cazanii? Spuneă, că sarsailă intră în inima bogatului fără suflet. Și acolo să cuibărește, să strâmbă și-l bolnăvește pe om. Nu-l bolnăvește la trup, ci la minte. Îl face de nu mai are liniște nici până ai zice mac. Și dacă vine un sărac și românul vrea să-i deie ceva, sarsailă îl strânge de inimă de i-o face numai cât o nucă, și

aceasta soluție acomodată pentru a se realiza. Schimbările pe cari le putem aștepta în apropiatul viitor, după cât se poate prevedea, vor avea drept rezultat, că se va forma de o parte o puternică majoritate guvernementală, care se va însărcina cu politica acțiunilor creatoare, opoziția de altă parte va putea să încălzească ideile acele, cari între împrejurările actuale nu pot asigura guvernabilitatea.

Vacanțele parlamentare s'au lungit până în 26 Aprilie. În timpul acesta s'au se va face fuziunea partidelor, s'au va abdice cabinetul formându-se un altul.

* * *

Fantoama războiului a trecut — suntem iarăși liniștiți — și ne putem vedea în pace de năcăzurile noastre. Serbia a trebuit să se plece și să promită și recunoască tot ce a cerut Austria. A trebuit să o facă silită de puteri la cari s'a mai alăturat și Turcia. Pacea ce s'a făcut la apariția dovedește, că puterile aliate contra germanismului nu au fost destul de precaute și de pregătite să poată purta un războiu cu isbândă sigură. Rusia a fost prea slabă ca să poată ține piept și cu răsăritul și cu apusul, Franța e prea sfărâmată de curentele interne distructive, ca se poată ține piept cu Germania ori cu Austria,

iar Anglia, precaută, nu a vrut să rischieze nimic, căci ea a fost prima, care a văzut, că slavismul încă nu e destul de tare, ca să poată da germanismului lovitura ce o proiectează ea. Pentru Anglia rivalul cel mai temut e Germania, și pe cum a slăbit în Asia pe Ruși prin Iaponezi, așa voiește să slăbească și pe Germani prin Slavi.

Rafuiala între lumea slavă și cea germână nu poate se întârzie mult.

Ei pace la aparență, dar sub spuză arde focul și se va estinde tot mai tare ca odată se izbucnească cu toată furia elementară.

Viena. Senatul comunal din Viena ieri a ales pe Lueger a șaptea oară primar al Vienei. Lueger a primit cu mulțumită alegerea și în discursul rostit cu aceasta ocaziune a zis între altele:

Patria noastră a stat până acum în preajma războiului. Să sperăm, că de acum ne vom bucura de pace. Istoria va însemna despre noi, că am tolerat multe cu o paciință mare. Despre domnitorul nostru asemenea va înregistra istoria, că a fost împăratul păcii în înțelesul strâns al cuvântului. Ca primarul Vienei, cred, că am datorință a-mi aduce aminte despre fidelitatea aliatului nostru, a Germaniei, și sunt sigur, că ra-

porturile intime dintre acestea două state vor fi în stare a asigura pacea lumii pe timpuri îndelungate.

Realegerea lui Lueger e dovadă de marea simpatie de care se bucură acest bărbat providențial în Viena catolică.

Serbia. O parte din populațiunea Serbiei și-a reluat ocupațiunile întrerupte și-și vede de lucru, o parte însă e tot agitată.

Sunt temeri serioase să nu se repeteze scena sângeroasă de mai înainte și cu familia regală Carageorgevici.

Sunt svonuri, că regele Serbiei Petru ar fi voit să abdică de tron. În cazul acesta puterile ar propune pentru tronul sârbesc pe vre-unul din membrii dinastiilor din Europa. Nu vor fi propuși însă membri de ai dinastiilor puternice, ci doi principii din casele domnitoare germane și scandinave, având scupcina libertatea de a se hotări pentru unul din ei. Perspectiva unei republici balcanice nu va fi tolerată de către puteri. Se pare că intențiunile dinastiilor europene nu sunt necunoscute unor cercuri politice din Belgrad, căci propaganda antidinastică a pornit din Serbia.

nu-l lasă. Și dacă vrea se meargă la biserică, michidută îl umple de venin, li aduce aminte o grămadă de trebi neisprăvite, și-l trage într'acolo.

— „Așa spuneă diacul? întrebă cutremurându-se bătrâna.

— Curat așa.“ zise Teleguț aprinzându-și pipa și căutându-și de lucru.

Cu Ion Roșu avea mult năcaz primăria din sat. Dăre dela el la zece ani de putea scoate ceva. De părât nu cutezau să-l părăsască. Ce l-or pârî? Să-și aprindă paie în cap? Să și-l facă dușman de moarte? Dar atunci ei dela antistie ce să facă? Să plece din sat? Că Roșu avea aproape toată pășunea din sat, toate fânațele. Unde să-și mai facă ei fân pe trei câpițe?

Dar și popa avea de lucru cu Ion. Bani pentru învățător trebuia aproape să-i cerșească dela el. Și trimetea la școală trei-patru copii.

În timpul din urmă bătrânii bisericii cu părintele hotărâră, că de va fi cu voia lui Dumnezeu, ei zidesc o biserică nouă. Că în cea veche nu mai încăpea satul. Fac ei socoteli, împart povoara în bani și zile de lucru pe poporeni, și popa vestește în biserică.

— „Bun ziseră oamenii.“ Numai să ne ajute Dumnezeu.

Și întâi, începură să plătească banii. Azi unul mâne altul, într'o zi și trei deodată. Într'o jumătate de an plătiră toți. Numai Ion Roșu nu. Și el s'ar fi venit se ajute cu

o sută de zloți buni. Mulți bani, dar la el ce se cunoșteă? Ca la altul un zlot. Așa-i voința lui Dumnezeu și și dreptatea oamenilor: cine are mult — cu mult să sprijinească.

Numai cât Ion Roșu nu se gândi așa. El — de rușine — în coada tuturor plăți douăzeci de zloți, ca alți frunțași de-a satului.

Dar atâta a fost. Să-și trimită el carul lui, boii lui, argații lui, să care piatră, să aducă lemne, ferit-a sfântul.

Alt ceva avea el de făcut. Avea să-și însoare un fecior și trebuia să-i zidească o casă aci lângă a lui, că este loc destul.

Vecinul său Teleguț Gavril și cu bătrâna lui au ajutat cu palma două săptămâni în capet la biserică. Car și boi nu aveau, dar brațele le erau încă destul de sănătoase.

— „Mândră biserică are să fie — zicea bătrâna.

— Mare cât o mănăstire — spuneă Gavril. zice părintele, că va veni chiar vlădica să o sfințească.

— Nu mai spune! Să vie vlădica la noi în sat?

— D'apoi vezi bine. Ce te miri? De ce se nu vie? Că doar tot creștini și români suntem și noi.

— Doamne, măi Gavril! s'o mai ajung și asta una, apoi așa zice ca diacul din strană: acum slobozește Doamne pe robul tău în pace.

— Păi, poate nu-i muri tu până la primăvară.

— La primăvară vine.

— De ajută Dumnezeu s'o isprăvim, apoi zice părintele că da.”

Au lucrat două săptămâni la început, dar mai târziu tot mereu le venia rândul. Că cei mai cu stare își mai făceau coada colac și își vedeau de trebile lor, dar sărăntocii trebuiau să vină când îi chemă curatorul cel bătrân.

De altfel pe Gavril și pe bătrână-sa nu prea trebuia să-i cheme. Ei veniau singuri de câteori aveau vreme numai.

S'a întâmplat însă, că popa cel bătrân muri în mijlocul verii. Se vede, că o fi avut și el păcatele lui și nu l-a lăsat Dumnezeu să vadă biserică isprăvită.

Acum Gavril Teleguț începă să se poarte supărat prin casă, prin curte, pe la lucru.

— „Ce ai tu măi Gavril? îl întrebă muierea.

— Am și eu ceva.

— D'apoi ce ai?

— Am, că mi-e trică. Mă tem, că până ne-ar trimite alt popă să alege din lucru baltă.

— Din ce lucru?

— D'apoi din biserică. Imi aduc aminte, că până a venit popa Man — Dumnezeu să-l hodonească — am așteptat șase ani.”

(Va urma).

Contra Arhieriei nostri. Tot mai mult iasă la iveală spiritul dujmănos, de care e condusă presa noastră contra Ilustrilor Arhieriei ai bisericii unite. Nu vom lăsa însă să treacă nici o ocazie, ca să nu înfierăm după cum merită această pornire, menită să aducă atâta rău nu numai bisericii, a cărei cap e mereu terfelit prin ziare, ci și credincioșilor, cari se despart brusc de Arhipăstoriei lor sufletești.

Cel mai strajnic atac îl îndreaptă de data aceasta, „Tribuna“ dela Arad ocupându-se de colecta făcută pentru frații italieni nenorociți prin cutremur, scrie, că colecta lui Vaszary, Wekerle și Kossuth s'a încheiat și că din banii adunați se vor da 10 mii presei ungurești care a publicat colectele și din rest se va face un fond al națiunii maghiare, din care numai interesele se vor da celor nenorociți, iar când de acestia nu vor mai fi, întreg capitalul se va pune la dispoziția guvernului, care îl va folosi de sigur spre maghiarizarea noastră. Și apoi vin espectoratiunile: „Acolo sunt și banii românești strânși de PP. SS. Arhieriei ai celor două biserici ortodoxe și unite... pentru cari o dorință manifestată de Wekerle și Kossuth este poruncă căreia n'au curajul să se opui; banii adunați cu tasul din bisericile românești au ajuns în fondul națiunii maghiare. — Câtă rușine. Câtă inconștientă!... și mai departe în acelaș ton „respectuos.“

Judece acum ori cine, ce menire au aceste șire, dacă nu aceea de a prezenta pe Arhieriei nostri ca pe slugi plecate și inconștiente a guvernului? de a prezenta lucrările și dispozițiile lor de contrare spiritului obștesc și de a îndemna pe credincioși să nu deie ascultare glasului lor?!

Și când te gândești, că toate premisele acestei răutăcioase notițe sunt false, pentru că, vorbim de Provincia noastră unită, nu e adevărat, că Arhieriei nostri au inițiat colecta la provocarea lui Wekerle și soții; nu e adevărat, că banii adunați cu tasul în bisericile românești au ajuns în fondul națiunii maghiare! Și dela „Tribuna“ am așteptat să o știe aceasta, fiindcă în „Unirea“ s'a publicat fragmente din circularul dat „din conferența Episcopilor Provinciei mitropolitane de Albajulia și Făgăraș ținută în Blaj la 15/2 Ianuarie 1909.“ De mai multă vreme am publicat și rezultatul acestor colecte trimise Cassei centrale Arhidiecezane, și putem asigura pe confrății dela Arad, că banii sunt aicea, n'au fost trimiși nimărui, și că colecta Arhidiecezei e aproape de 6000 cor.

Pentru informația „Tribunei“ îi mai spunem, că colecta în Provincie s'a făcut la îndemnul Pontificalui roman. Banii colectați se vor cuită publice prin circulare și tot pe lângă conspectele acestea se vor înainta Sfinției Sale, care le va spedă destinațiunii ca din partea Românilor uniți din Ungaria.

Care va se zică, ce rămâne din toate lamentațiile „Tribunei?“ aceea poate, că banii nu s'au trimis la Arad? că am ascultat

de Arhieriei nostri și nu de apelul confrăților dela „Tribuna?“ Să ne ierte, dar aceasta n-o puteam face. În schimb, așteptăm ca „Tribuna“ să ieie act de această desmintire.

Cronică literară.

Tipografia „Neamul românesc“ dela Vălenii-de-munte a început și ea editarea unei serii de publicații folositoare, pagubă că nu-s destul de ieftine. Însemnăm aici: *Zicute turcești* după traducerea franceză a lui I. A. Decourdemanche și *Pilde filozoficești* din grecește, două broșurele, de câte 29 pag. cuprinzând sentințe pline de înțelepciune. Reproducem la întâmplare: „Dacă ai ca dușman o furnică, teme-te ca de un elefant,“ și în legătură cu aceasta „Apa doarme, dușmanul nu.“ — „Eu mă tem de Dumnezeu și după Dumnezeu nu mă tem de altul, fără numai de cela ce nu se teme de Dumnezeu.“ Prețul unei broșurele 20 bani.

Tot acolo a apărut: *Poezii alese* de Gh. Crețeanu, poetul cunoscut și la noi, a cărui poezii le-a cântat mult generația trecută și le știu mulți și din cei de acum. (Cântecul străinătății, Orfanii, ș. a.) pag. 114 prețul 60 bani. Poeziilor le premerge o prefață lungă a dlui Iorga. — Alecu Russo: *Piatra teiului și Iașii și locuitorii săi în 1840*, traduse din franțuzește de C. Mărgăritărescu. Are la început biografia scrisă la 1868 de prietinel său V. Alexandri. — Const, Giulescu *Flori de câmp*, poezii destul de bune pentru un începător; din multe poezii însă se reflectă reminiscență din alți autori.

Pentru nenorociții din Messina.

(Continuare).

	cor.
316. Vișa	3—
317. Coșlar	12-66
318. Chechiș	22—
319. Șarmaș	4—
320. Blăjel	12-60
321. Tirimia-mare	10-28
322. Rececristur	17-50
323. Peșelca	8—
324. Urca-de-câmp	15—
325. Legiu	6-40
326. Dileul-rom	7-50
327. Glogoveț	10-60
328. Șinca-veche	8—
329. Toplița	4—
330. Solovestru	5—
331. Chichiș	6—
332. Ercea	5-40
333. Hărăstăș	10—
334. Chiciud	11—
335. Tirimia-mică	3—
336. Ciunga	6—
337. Cohalm	4-12
338. Rășinar	1-40
339. Săcuieu	18—
340. Aghireș	14-70
341. Almașul-mare	10-70

342. Morlaca	15—
343. Fildul-medi	15—
344. Fildul-inf.	10—
345. Gheja	16-40
346. Cămărașul-deș	24-80
347. Noul-săs. (Ibașfalău)	4—
348. Aiudul-de-sus	26—
349. Cingudiul-de-jos	9-20
350. Galda	30—
351. Giacoș	4-68
suma	391-94
transport din nrul 12	3689-87
total	4081-81

(Va urmă).

SPICUIRI.

Biserica ortodoxă din România.

În unul din ultimele numere ale ziarului „Minerva,“ sub titlul: „Starea bisericii noastre,“ întâlnim o publicație reproducă după un afiș scris cu mâna și lipit în ușa unei biserici din județul Olt de către preotul acelei biserici. Reproducem și noi această publicație, împreună cu șirele ce-i urmează fără de a adauge ceva comentari:

PUBLICAȚIE.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru oarecari lucruri, reduc în aceste sfințe paresemi sărindarele cel mare cu 7 lei și cel mic cu 4 lei, fără alte pretenziuni de luminări și unt-de-lemn. Doritorii pentru mântuirea sufletului să se prezinte cu pomelnice în mână, până cel mult Vineri, sf. Teodor, 13 Februarie, iar dezlegarea se va face la 4 April în sărbători.

Urmează iscălitura preotului.

*

De sigur că cetitorii vor râde la început de acest nepomenit negot, cu sufletele credincioșilor, dar în urmă, reflectând cât de puțin, vor găsi că o asemenea stare de lucruri e cu totul intristătoare și că, e timpul ca cei cu dragoste de biserică, să ia măsuri

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. *Maria Câmpian*, gr.-or. din Șard a dăruit sfintei biserici din loc o cruce pe sf. altar, artistic lucrată, cu candelă în preț de 12 cor. și o cruce de argint de china în preț de 10 cor. Primească și pe calea aceasta cele mai fierbinți mulțumite. Dumnezeu să-i răsplătească fapta marinimoasă pentru jertfa adusă întru mărirea și ridicarea podoabei casei lui Dumnezeu. Szent-Erzsébet, 14 Martie 1909. *Iacob Petean*, preot gr.-cat.

— Spre lauda poporului credincios din această comună avem 4 rânduri de vestimente noue, 4 prapori, 2 cadelnițe, patrafire, cruci, icoane, și altele: Acestea s'au procurat de 8 familii, în preț de 550 coroane. Între acești binefăcători ai sfintei noastre Biserici să numărăm acum și Chis Nuț și socia sa Meze

Societate pe acții pentru comunicație și export de ape minerale ungare. Budapesta, V., Báthory 5.

Vânzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală	Apă de Boholt	Apă de Kászón-Jakabfalva
> > Borszék fântâna Kossuth	> > Vâlcele (Előpatak)	> > Kászón-Salutaris
> > Borszék fântâna Boldizsár	> > F.-Rákos Mária	> > Répát
> > Bodok Matild	> > Fehérkő	> > Székely-Selters
> > Baross	> > Gloria	> > Stoiceni (Stojkai)
> > Borhegy	> > Horgász—Hankó	

Floare, cari au procurat un rând de vesminte bisericesti cu 90 coroane, — și Sumalan Georgiu și socia sa Nisia un stihariu cu 13 coroane. Atât binefăcătorilor de mai înainte, cari s'au notat la timpul său, cât și celor de acum, Dumnezeu să le răsplătească din nemărginitele sale daruri; jertfa lor se servească spre mărirea lui Dumnezeu și spre mângăierea lor sufletească, — rugăciunile sfințelor slujbe și a sfințelor taine, ce se vor împlini prin acelea ornate să le fie spre folosul sufletesc a lor, a părinților și a fiilor săi. Binecuvântarea cerească să-i ajungă din neam în neam. Marca, în 8 Martie 1909. Ioan Popiliu, preot gr.-catolic.

Din Arhidieceză. Cu zina de 1 Maiu n. se escrie concurs pentru ocuparea parohiei Teaca, împreună cu oficiul protopopesc. Venitele parohiale conserise la congruă cor. 305-38 salar protopopesc 320 cor. și taxele și competențele obișnuite. — Până la 18 Aprilie n. c. e deschis concurs pentru conferirea parohiei Zsadántelek din districtul protopopesc al Giurgeului. Venitele după conserierea congruală din 1896 e computat în 509 cor. 32 fil. — La parohia Teiuș în protopopiatul Aiudului, se escrie concurs cu termenul de 30 April 1909. Venitul congrual după conseripția dela 1896 face cor. 1246-80.

Din dieceza de Gherla. Joi în 1 Aprilie s'au conferit din partea Episcopului diecezan ordurile mai mici și diaconatul, iar Duminecă în 4 l. c. se va conferi preoția următorilor clerici absolvenți ai diecezei de Gherla: Achim Alexandru, Bacotiu Alimpu, Birlea Ion, Buluc Octavian, Coste Laurentiu, Dragoș Aurel Groza George, Mititean Vasile, Pop George, Trușă Traian și Zagrean Maftieiu.

Constituire. În 31 Martie a. c. s'a constituit o însoțire economică-comercială cu numele „Plugarul,” cu sediul în Blaj. După desbaterea statutelor paragraf de paragraf s'a purces la alegerea direcțiunii, care constă din 12 membri și anume: Dr. Augustin Bunea, canonic, Ștefan Pop, canonic, Dr. I. Maniu, avocat și deputat dietal, Dr. Ambr. Cheșian, profesor, Dr. Danil Szabo, avocat, Ioan F. Negruțiu, profesor, George Bărbat, protopop Blaj, Iosif Lita, protopop Iclod, Gavril Precup, profesor, Dr. Alesandru Pop, medic, Ioan Maior, pref. dom. mitrop. Emil Vlassa, mare-proprietar, Vasiliu Suciu, prefectul tipografiei. S'a ales apoi comitetul de supraveghiere, care constă din următorii dni: Jacob Popa, protonotar cons., Dr. Ioan Bălan, vice-notar cons. I. F. Negruțiu, inginer. Dr. Vasile Suciu, profesor de st. teologie. Alexă Pop, Dr. Octavian Prde, profesor, Victor Muntean, comptabil. Asupra menirii acestei asocieri, vom reveni.

— Societatea „România Jună,” Viena s'a constituit comitetul pentru semestrul de vară în următorul mod: Președinte: Iuniu Br. Docolin, stud. med. Vicepreședinte: Cornel Tarnavski stud. archit. Secretar I.: Nicolae Băilă, stud. cons. Secretar II.: Aurelian Dorofteiu, stud. exp. Cassar: Constantin Oancea, stud. med. Controlor: Remus I. Doctor, stud. med. Bibliotecar: Coriolan A. Babeș, stud. med. Econom: Eugen Casparovici, stud. med. În comisia literară au fost aleși: Nicolae Brătianu, stud. iur. și cons. Iuniu Br.

Docolin, stud. med. Gavril Teleagă, stud. iur. Coriolan A. Babeș, stud. med. și Nicolae Băilă, stud. cons.; iar în comisia de revizuire: Nicu Mintencu, cand. ing. Eugen cav. de Păunel, stud. fil. și Ioan Teliman, stud. archit.

„Revista politică și literară” Nr. 1 a apărut. Are un conținut foarte avut; se prezintă admirabil, atât ca fond, cât și ca formă. Vom reveni.

Cum să cruțăm. Sub acest titlu gazeta Sașilor din Sibiu „Deutsche Bürger-Zeitung” scrie următoarele: „Când cumpărăm dela producătorii și negustorii noștri, când ne uităm ca să dăm în întreprindere lucrările noastre vechei și statornicei noastre clase de mijloc, suntem cu mult mai cruțători, decât atunci când preferim negoțul străin și pe neguțătorii ce nu sunt de ai noștri! Înainte de a ne face târguiețile să ne facem chestie de conștiință, ca să lucrăm numai în această direcțiune. Avem isvoarele noastre bune, potrivite de unde ne putem acoperi toate lipsurile. Cumpărați dar numai dela cei de un neam; în felul acesta bunul vostru nu se risipește, în chipul acesta cruțați!” Oare n-ar fi timpul suprem să luăm și noi pildă în direcția aceasta dela Sași.

Arieșana institut de credit și economie din Turda: Pe cum ni-se scrie din Turda, direcțiunea acestui institut a votat din cuota destinată prin adunarea generală spre scopuri culturale și filantropice următoarele ajutoare: Școlii populare române gr.-cat. din Turda-veche 200 cor. Școlii populare române gr.-or. din Turda veche 100 cor. Pentru procurarea de manuale școlare gratuite pe sama elevilor mizeri dela școlile populare gr.-cat. din districtul protopopesc al Ludoșului 60 cor. Societății de lectură „Inocențiu M. Clain” al clericilor din Seminarul domestic gr.-cat. din Blaj, pentru editarea de cărți morale pe sama poporului 20 cor. Mesei universitarilor români din Cluj 20 cor. Reuniunii de lectură a femeilor române din Turda 20 cor. Reuniunii meseriașilor români din Turda 20 cor. Reuniunii opidane a pompierilor voluntari din Turda 10 cor. Fanfara opidane din Turda 10 cor. Fundațiunii „Iuliu Bărdossy” pentru premiarea și ajutorarea elevilor dela școala elementară română gr.-cat. din Turda veche 8-43 fil. Reuniunii regnicolare pentru ajutorarea alienaților însănătoșiți din Sibiu 5 cor. și în urmă Reuniunii regnicolare a surdo-mușilor din Cluj 5 cor.

Școala industrială, susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiu, între alte lucruri frumoase pregătește și odăjdii, aplicând și la acestea numai motive originale românești. Materialul, ce se întrebuițează la pregătirea odăjdiilor, e de calitate cea mai bună. Preoții noștri ar face un lucru de laudă, dacă având trebuință de odăjdii, s'ar adresa cu comanda lor către școala amintită (Sibiu, Strada Schewis Nr. 15). Suntem deplin încredințați, că cu odăjdiile pregătite de școala industrială vor fi mulțumiți, fiind și mai frumoase și mai durabile ca cele confecționate de fabricile străine, cari nu se uită decât la câștig. Reuniunea femeilor române din Sibiu, prin confecționarea de ornate bisericesti nu umblă după câștig; scopul ei este a da ocaziune bisericilor noastre, ca să se provadă cu ornate frumoase și trainice, și a introduce pretutindenea motivele de artă românească.

Fără îndoială un scop nobil, care merită toată atențiunea din partea preoțimii noastre de ambele confesiuni.

Gvernului unguresc nu-i trebuie consulat român în Fiume. Camera comercială din Fiume, conformându-se de bună samă unei trebuințe reale s'a adresat ministrului de comerț, ca acesta să intervină la guvernul României pentru înființarea unui consulat român în Fiume. Ministrul de comerț al Ungariei a răspuns, că dacă sunt comercianți români în Fiume și dacă aceia vreau să aibă un consulat român să poștească să se adreseze direct guvernului român.

Necrolog. † Aurelia Szterszky n. Maior după un morb scurt, împărțită fiind cu sfințele Sacramente ale muribunzilor și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului în 26 Martie 1909, în al 34-lea an al etății și al 14-lea an al fericitei sale căsătorii.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Dela Bistrița. În numărul de Paști vom publică câteva din poeziile trimise și traducerea din spaniolește. Mulțumim de urările ce ni-le aduceți și vă dorim și din partea noastră toată fericirea.

Dr. B. Dizertația va urmă, cât pentru celelalte vă vom scrie în curând și până atunci vă trimitem multe salutări.

O. L. Au sosit Mulțumite. Nu doriți să vă spedăm ceva carte din biblioteca „Unirii”, stăm cu plăcere la dispoziție.

I. A. A sosit scrisoarea. Aveți toată dreptatea, dar să sperăm o îndreptare.

M. V. Pr. Tare ne-am bucură să vă cunoaștem adresa întreagă, ca să putem da „scrisoarea” în nr. de Paști.

I. Ș. Ne vom ocupa cu idea propusă în scurtă vreme. Salutări prietenești.

V. P. În nr. ce vine. Salutări!

Dr. V. L. Nu putem publică inseratul, am veni în conflict cu legea. Regretăm!

S. P. Spun cei pricepuți, că nu e de lipsă să se publice, fiind toate prescrise în regulă.

R. L. Nimic, o poate face, fiind aceeaș credință.

Boală englezască.

Nutremântul ales și concentrat ce găsim în Emulziunea lui SCOTT nutrește, întărește și îndreptează oasele.

În decursul folosinței acestei medicini, mușchiul din jurul oaselor să întărește și însănătoșază. Starea generală a sănătății, în timpul întrebuițării medicinii

„Emulsiunea SCOTT”

Când cumpări Emulsiunea SCOTT să fi cu cu luarea aminte la marca scuti-toare Pescarul.

să îmbunătățește cu totul repede, și copii cari sufer de această boală, capătă obrajii tocmai așa de rumeni și de veseli ca cei sănătoși! Medicii statornic recomandă folosirea

Emulziunii lui SCOTT.

Să poate lua și vara cu cel mai bun efect.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fleri.

(47) 24 — 28

Se află în ori ce farmacie.

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrașă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra officei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie, Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie. — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 10—35

Partea literară.

Monarhia bisericească întemeiată de Isus Hristos.

de M. V. Solovieff.

(Continuare).

II.

„Și eu îți zic ție, că tu ești Petru,” etc. Dintre cele trei atribute, cari după acest text constitutiv, pe baza dreptului divin aparțin principelui apostolilor (I. chemarea de a fi temelie edificiului bisericii, prin mărturisirea infalibilă a adevărului; II. posesiunea puterii cheilor, și III. puterea de a lega și a dezlega), numai cel din urmă îl are comun cu ceilalți apostoli. Toți autorii ortodoksi, ba chiar și dintre cei neortodoksi, toți autorii de bună credință, ca spre pildă distinsul cugetător iudeu, Iosif Salvador, în opul său despre „Isus Hristos și opera sa” sunt de acord, că această putere apostolică de a lega și dezlega nu s'a dat celor doisprezece, ca la persoane private, sau ca ceva privilej trecător, ci ca un izvor autentic a unui drept sacerdotal veșnic, care, în ordii ierarhic, a trecut dela apostoli la urmașii lor — la episcopii și preoții bisericii universale. Dacă însă așa este, cele două atribute dintâi, aparținătoare în un mod și mai solemn, și mai semnificativ sfântului Petru în particular, încă nu pot fi numai niște privilejii private și accidentale.

Nu pot fi, cu atât mai vărtos, că de primul din acestea privilejii Mântuitorul a legat expres permanenta și stabilitatea bisericii sale în lupta ei viitoare contra puterii celui rău.

Dacă puterea de a lega și dezlega, acordată apostolilor nu este o simplă metaforă, nici ceva atribut pur personal și trecător, ci din contră, este germeul real și viu al unei instituțiuni universale și perpetue îmbrățișând întreagă existența bisericii, cum pot fi avantajile particulare ale lui Petru, cari s'au proclamat în niște termeni tot așa de expliți și tot așa de sărbătorești, numai niște metafore fără consequență, ori niște privilejii personale și temporale? Nu trebuie să le referim oare și aceste la o instituțiune fundamentală și permanentă, al cărei reprezentant principal și tipic este personajul istoric alui Simon bar-Iona? Dumnezeu-Omul nu a întemeiat niște instituțiuni trecătoare. În aleșii săi, abstrăgând cu totul dela individualitatea lor muritoare, a transpus principiile și tipurile permanente ale operei sale. Cele ce a zis el colegiului apostolic au cuprins îns în ordii ierarhic, referindu-se la biserică în totalitatea ei. Cuvântul sublim ce l-a adresat singur lui Petru, a croit singur în persoana acestui apostol puterea suverană și indivizibilă peste biserică universală, în tot decursul perdurării și desvoltării ei până la capetul lumii. Și dacă Hristos nu a voit a lega instituțiunea formală a bisericii sale și garanța permanenței ei de puterea comună a apostolilor (după ce nu a zis cătră colegiul apostolic: Pe voi tmi voi zidi biserică), chiar împrejurarea aceasta dovedește eclatant, că Domnul nu a considerat de suficient în sine ordii episcopal și sacerdotal pentru a constitui baza neclintită a bisericii

universale, în lupta ei fatală contra porților iadului.

Așadară pentru lupta în contra celui rău, ce Isus a prevăzut-o, când a întemeiat biserică sa vizibilă, și pentru a asigura operei sale unirea dătătoare de tărie, a pus peste ordii ierarhic o instituțiune unică și centrală, absolute indivizibilă și independentă, care posedă nemijlocit plenitudinea făgăduințelor și puterilor: *Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi biserică mea, și porțile iadului nu o vor birui pe ea.*

Toate raționările făcute în favorul puterii centrale și suverane din biserică universală ar avea valoare foarte mică în ochii noștri, dacă acelea ar fi numai niște raționări. Ele însă aparțin unui fapt dumnezeiesc-omenesc, ce se impune credinții creștine, în butul tuturor explicărilor artificiale, prin cari vreun unii a-l suprimă.

Scopul nostru este a expune necesitatea abstractă a unei instituțiuni, care a primit dela Hristos o actualitate vie. Când teologii orientali ne demostă necesitatea ordii ierarhic în genere în biserică, argumentele lor nu ne-ar convinge fără de faptul evanghelic primitiv, ce consistă în alegerea celor doisprezece apostoli spre instruirea tuturor popoarelor până la capetul veacurilor. Tot astfel, când voim să dovedim necesitatea unui centru a ierarhiei în genere, avem un fapt, *faptul* alegerii speciale a lui Petru, pentru a servi ca punct sprijinitor omenesc cu privire la adevărul divin în lupta continuă în contra porților iadului, — acest fapt a acestei alegeri unice dă bază neclintită tuturor raționărilor noastre.

Dacă e vorbă în biserică despre o unire perfectă a omenimii cu Dumnezeu, despre o împărăție absolută a iubirii și adevărului, nu putem admite în biserică nici o putere, nici o autoritate. Toți membrii acestei împărății cerești sub acest raport sunt egali între sine, nu este deosebire de preoți și regi, și singurul, unicul centru de unitate este aci Isus Hristos însuș. Noi însă nu în acest senz vorbim despre biserică, fiindcă nici Hristos n-a vorbit în acest senz. Biserică desăvârșită, biserică triumfătoare, împărăția mării, presupun puterea celui rău, presupun porțile iadului deja definitiv invinse, Hristos însă și-a zidit și o biserică vizibilă, ca aceea să combată atacurile porților iadului, și spre acest scop a prevăzut-o cu un centru de unitate omenesc și pământesc, căruia pururea îi asistă Dumnezeu.

Decumva nu voim a cădea în extremitățile opuse ale unui materialism orb, ori ale unui idealism imposibil suntem constrânși a admite, că lipsele realității și exigențele idealului se unesc între sine și merg paralel în ordinea stabilită de Dumnezeu. Pentru a reprezenta în biserică principiul ideal al unanimității și al concordiei, Isus Hristos a instituit, drept tip original de guvernament conciliar, colegiul sau conciliul primordial al celor doisprezece apostoli egali între sine și uniți prin iubire frățască. Și pentru ca o atare unitate ideală să poată fi realizată în toate timpurile și locurile; pentruca conciliul capilor bisericești pretutindenea și în toate timpurile să poată triumfa peste discordie

și să poată restrânge varietatea opiniilor private în hotarele uniformității decretelor publice; pentruca să se poată pune capăt controverselor și să se manifesteze în mod real unitatea bisericii; pentru ca această unitate să nu depindă de accidentii de ale convențiunilor omenesti — pentru a nu-și zidi biserică pe acest nisip nesigur, divinul arhitect desvâluie piatră solidă, stânca neclintită a monarhiei bisericești, și fixează idealul unanimității, legându-l de o putere reală și vie.

(Va urmă).

trad. de Virgil Pop.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de
Felix Nabor.

(Continuare).

61

Capitulul I.

Mântuitorul.

Noaptea pe lună intrară armatele lui Galba în oraș; Iulius Vindex venea călare pe un cal alb ca laptele, alergând înaintea lui Galba, anunțând orașului libertatea.

„La casa de aur!” demândă el. „Prindeți pe tiran, ca se suferă pedeapsă pentru faptele sale blăstămate.”

Ca vântul grăbiră călăreții în sus la esquilin, unde se află palatul uriaș.

Insă nu aflară pe Cezar.

Iulius Vindex eră mănios din cauza aceasta; de aceea își trimise îndată soldații săi, să caute pe fugarul împărătesc.

El însuș se îndreptă spre Capitol, unde îl așteptau senatorii. Poporul îl iubilă, ca pe un mântuitor. El eră eliberatorul Romei de sub jugul tiranului, și dela dânsul pretindeau, ca el să țină judecată asupra leului cezariu.

Judecata a fost scurtă, sentința aspră și tăietoare ca sabia lucie, pe carea Vindex a aruncat-o în mijlocul adunării, zicând: „Cu aceasta judecați!”

„Fie-i memoria blăstămată; numele său să fie șters și de pe piatră, și de pe pergament; statuile sale să fie răsturnate și zdrobite; el însuș să fie dat pe mâna calăului!”

Astfel sună sentința senatului. La auzul ei, mulțimea iubilă.

Vindex anunță în numele lui Galba, carele peste câteva zile avea să-și țină intrarea în oraș, că se vor aranja jocuri mari și se vor distribui bucate multe între popor: ca mulțumită pentru eliberarea orașului de sub mâna tiranului.

Acum amintirea lui Nero fûr ștearsă din memoria Romanilor, și mii de voci se auziră strigând: „Traiască Galba, imperatorul! Salute lui Iulius Vindex, beliducelui victorios, eroului roman, părintele poporului!”

Senatul eră îngrijat, văzând aceasta insuflețire a masselor pentru tinerul erou; acesta însă îi liniști, zicându-le: „N-aveți grije, vrednici părinți ai orașului. Mâna mea niciodată nu se va întinde după coroană!”

Singura mea ambițiune este, să fac patria mare și liberă și se conduc vulturii romani la victorie și glorie."

Toți îl iubilară, fiindcă o astfel de generositate de mult nu s'a mai văzut în Roma. Vindex însă vorbi: „Șirurile voastre, venerabili părinți, mi-s' par rărâte. Spuneți, unde sunt aceia, cari lipsesc de aci?"

Atunci se ridică un bătrân și zise: „Pe unii i-a alungat tiranul din adunarea cea înaltă, pe alții i-a omorât sabia sa."

„De aci înainte," strigă Vindex, „va domni dreptatea, carea, singură, face popoarele mari și fericite."

După aceea cobori treptele Capitolului, între aclamările poporului. Cu durere adâncă află el, cum Plautus, prietinel său cel mai scump, a fost încarcerat prin Nero. După ce el acum și-a împlinit datoria față de stat, primul său lucru trebuia să fie, se elibereze pe cel persecutat pe nedreptul. Iși îndreptă pașii spre poala colinei capitoline, unde se află închisoarea statului.

Pașii grei ai pancerăților răsunau nădușit prin coridoarele cele scunde.

„E rușine," zise Vindex către însoțitorii săi, „ca fii din familii nobile, cari au luptat cu glorie pentru patrie, să lanțezască aci."

„O," grăbi a răspunde temnicerul, carele încercă să-și asigure favorul puternicului beliduce, „aci au fost închise și femei și chiar fete și copii, și dacă nu am avea puțină milă cu prizonerii și nu le-am da pe sub ascuns câte ceva de gustare: ei ar trebui se putre zască în găurile aceste mizerabile."

„Și mult trebuie se aștepte ei aci?" întrebă Vindex.

„Totdeauna până la serbările cele mai apropiate, stăpâne! Aceasta durează câteodată mult și numai în ziua dinainte de începutul jocurilor sunt ei aduși în circ. Dar Augustule, aci este celula prietinelui tău."

Zăvorul sună tare și ușa se deschise scârțâind; lumina roșie a torțelor pătrunse în întunerecul fioros și luminează o ceată de oameni, cari ingenuchiiau, imbulziți, pe pământul cel umed și păreau că se roagă cu mâinile ridicate. Fețele lor însă nu erau triste ori desperate, după cum se întâmplă de comun să vezi la oameni, cari au stat mult închisi; mai mult zăcea peste ei o pace veselă, pe carea numai cel nevinovat o poate simți. Ei credeau, că le-a sosit ceasul din urmă și acum îi scot pentru a fi târați în arenă și a fi puși în fața fiarălor sălbatice. Cu suris blând își luară rămas bun unul dela altul și încercară a se încuraja reciproc prin strigăte vesele.

„Rămas bun! Fiți tari și veseli! Hristos e cu noi! În brațele sale ne vom reafă iarăși! Pentru Hristos! Pentru Hristos!" așa se auzia strigând.

La vederea acestei scene războinicului aspru îi curseră lacrimile pe obrazi și el își întinse cu dorbrațele către prizoneri. „Plautus!" strigă el, „Plautus, aci ești?"

„Cine mă strigă?" se anzi o voce. „Da, sum gata, se mă lupt din nou cu leii. Viu! Pro Christo! Pro Christo!"

Și întreg corul strigă plin de însuflețire și iubire: „Pro Christo! Pro Christo!"

„Ah," zise Vindex, „ce credință tare în Dumnezeire! Și cât de puternic și plin de iubire trebuie să fie Dumnezeul acesta, încât ei merg veseli la moarte pentru el."

„Sunt creștini," zise temnicerul. „La jocurile de astăzi ei aveau să se lupte cu leii."

„Plautus, Plautus al meu," strigă Vindex și cu brațele întinse grăbi în celula întunecoasă. „Vină scumpul meu, vină la peptul meu"

Din ceata ingenuchiândă se ridică acum o statură întunecată. Vocea aceasta... vocea aceasta... Și la lumina torțelor el recunoscu pe beliducele în uniformă sa strălucitoare de aur. „Julius..." strigă el și scoase un țipet. „Julius, vii? Tu?..."

„Da, viu, ca se te liberez, sărmanul meu amic." Și acum ei să țineau îmbrățișați, iar Plautus bălbăi: „Așadar voi ați invins?"

„Roma e a noastră!" iubilă beliducele „Nero, tiranul, este alungat..."

Un strigăt de veselie se auzi prin spațiul fioros.

„Vă aduc libertatea și viața," zise Vindex. „Veniți, urmați-mi! Soarele dreptății a răsărit și strălucește de asupra acestui oraș. Voi veți trăi și veți fi fericiți. Iar tu, prietinel meu, tu... tu vei fi cel mai aproape de inima mea. În sfârșit vei fi onorat, după cum o meriți. Impăratul vrea să te facă mare și puternic, Plautus, pentru că el știe, ce ai fost tu pentru patrie și cât de pe nedreptul ai fost perzecat..."

(Va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Convocare.

„Reuniunea de Consum ca societate pe acții în Bouțarul inferior" își va ține

II. adunare generală ordinară

Duminecă la 13 Aprilie st. n. a. c. în localitatea institutului la 3 oare p. m., la care on. acționari sunt rugați a participa în persoană sau prin delegați. La caz dacă nu se vor prezenta acționarii în numărul prescris de statute adunarea se va ține în 20 Aprilie a. c.

P R O G R A M:

- 1. Raportul direcțiunii despre agendele institutului pe anul al II-lea de gestiune. (Dela 1 Ianuarie 1908 până la ultima Decemvrie 1908).
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decidere asupra profitului curat.
4. Darea absolutului.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Contul Bilanț. — Mérleg számla.

Table with 2 columns: Active - Vagyon and Passive - Teher. Rows include Cassa - Pénztár, Debitori - Követelések, Mobiliar - Butorzat, Spese de fond. - Alapkötség, Pretenziuni la acționari - Követelések részvényeseknél, Capital social - Alaptőke, Creditori - Adóságok, Fond de rezervă - Tartalék alap, Profit curat - Tiszta nyereség.

Contul Profit și Perderi — Nyereség és veszteség számla.

Table with 2 columns: Eșite - Kiadás and Intrate - Bevétel. Rows include Spese gen. - Általános költség, Profit curat - Tiszta nyereség, Profit la mărfuri - Nyereség árucikkeknél.

Bouțarul-inf., la 31 Decemvrie 1908. — Alsó-Boucár, 1908 évi December 31-én.

Raca Romulusz m. p. președinte — igazgató. Raca Petrucz m. p. cassar — pénatarnok. Obernauer Herman m. p. Obresan Ion m. p. Aglicser Ion m. p. Raca Petrucz m. p.

Contul Bilanțului și al profitului examinându-le și confrontându-le cu cărțile principale și auxiliare le-am aflat exacte și în consonanță.

A mérleg számlát és nyereség számlát a fő és segédkönyvekkel összehasonlítván és megvizsgálván helyeseknek és megfelelőeknek találtuk. (17) 1-1

Bouțarul-inf., la 31 Ianuarie 1908. — Alsó-Bonczár, 1908 évi január hó 31-én.

Delinesc Petru m. p. Simulesc Moise m. p. Raca Dionisie m. p.

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(84) 23 - 52

Traian A. Todorescu,
producător de vinuri în Világos (Șiria)
liferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate deposituri: Musca-maderat, Galsa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 20-52

„Sădirea și cultivarea viei“

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.
Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Rog să o tai și să o păstrezi. □□□□□□

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Orologele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateței să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

In 100 de 36 cor.

numai 14 cor.

Rog să o tai și să o păstrezi. □□□□□□

Rog să o tai și să o păstrezi. □□□□□□

(3) 10-10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețcurenti! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □□□□□

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsősegéd, Somogy megye.

(56) 19-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1886 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

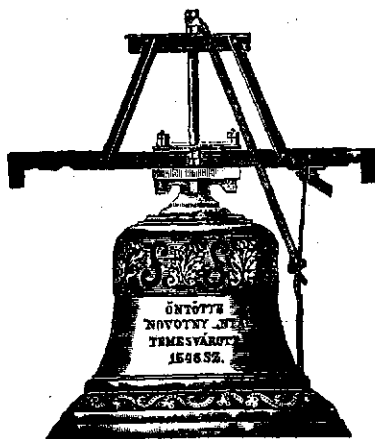
(46) 21-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut. construite spre le întoarcă cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 21-52

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95.816.412 coroane.
capitale asigurate asupra vieții: 9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.